

CENA 150 Kč / 155 SKK / 7,50 EUR
WWW.ARCHITEKT-CASOPIS.CZ

FLORENTINUM, PRAHA / J. C
CONCEPT HOUSE, OSTRAVA/
MALEŠICKÝ PARK, PRAHA /
EXPOZICE HUTNICTVÍ V NTI
MARTIN RAJNIŠ – 70 / P. VO
BIENÁLE V BENÁTKÁCH / A. GEBRIAN
RESUSCITACE MALOMĚSTA, LANŠKROUN / WORKSHOP
TÉMA ČESKÁ ARCHITEKTURA MIMO CENTRA

ARCHITEKT

03 2014

ANKETA

Architektura je vždy vázána na konkrétní místo, a její přední autoři ji navrhují pro regiony bez ohledu na to, kde mají kancelář. V tomto pohledu se centrum s periferií v posledních letech čím dál více prolíná. Architekti z Prahy nebo Brna staví samozřejmě na venkově, jak dokazuje především Josef Pleskot (Praha), Zdeněk Fránek (Brno). Stanislav Fiala nebo Patrik Hoffman či Martin Rajniš. Ale platí to i naopak: architekti z „mimocentrálních“ oblastí realizují svoje návrhy v metropolích a někteří zvláště úspěšní si v nich otvírají pobočky svých kanceláří (například Kamil Mrva, Luděk Rýzner, studio A69), protože jejich tvorba si získala široký ohlas. Jsou důkazem, že kvalita se prosadí navzdory omezení, jež může přinášet působení v odlehlejších oblastech.

Mezi výrazné představitele architektury úzce spojené s určitým regionem patří Svatopluk Sládeček, jehož zásadní díla – jako je kupříkladu sídlo obecního úřadu v Šarovech – začala vznikat už v devadesátých letech minulého století v okolí Zlína, odkud pochází. Vytvořil si vlastní styl založený na hravé „figurativní“ formě, který v jinak vesměs vážné české architektuře okamžitě zapůsobil jako zajímavá alternativa. Je jedním z mála architektů, jejichž domy jsou schopny „promlouvat“, aniž by byly kvůli tomu formálně řešené.

O něco později si podobné postavení vybudoval Kamil Mrva, který si otevřel kancelář v Kopřivnici a zaznamenal rychlý úspěch díky dřevěným rodinným domům. Svými stavbami se snaží odrážet tradici stavění v okolí Moravskoslezských Beskyd, a zároveň ji citlivými postupy zpřítomňuje. Renomé si vydobyl svým kultivovaným pojetím architektury, kterou často prosazuje navzdory nesmyslným regulativům vyplývajícím z předpisů chráněné krajinné oblasti. Se stejným entuziasmem k architektonické tvorbě přistupuje Karel Janča v Rožnově pod Radhoštěm nebo Zdeněk Trefil ve Valašském Meziříčí: oba jsou pokládáni za důležité nositele progresivních tendencí na Valašsku. Samotný valašský region, rozsáhlá a velmi malebná oblast táhnoucí se od Zlína na jihu (kde pracuje také Pavel Míček, Pavel Mudřík

či Hana Maršíková s Jitkou Ressoovou) až po Kopřivnici na severu spjatou s Kamilem Mrvou, se stává zajímavou architektonickou lokalitou. S trochou nadsázky se snad dá použít přirovnání ke švýcarskému Graubündenu, kde se v malých údolních obcích staví podle návrhů Caminady, Olgiatiho nebo už zmiňovaného Zumthora.

Na opačné straně země – v západních Čechách – zahájili společnou kariéru Boris Redčenkov, Prokop Tomášek, Jaroslav Wertig (A69 architekti), kteří nekompromisně současnými stavbami obohatili jak Cheb, kde stále mají svou kancelář, tak Františkovy Lázně nebo Ostrov nad Ohří či Karlovy Vary. Dosahují však mnohem dále, než možná původně mysleli. V generaci architektů vstupujících do konkurenčního prostředí na začátku jednadvacátého století jako jedni z prvních dokázali pracovat s vlastní prezentací a marketingem. Ovlivnili tím řadu mladších kolegů, kteří pochopili, že v mediální době nestačí jenom pracovat – ale neméně důležité je umět práci ukázat. Jejich sebevědomý přístup byl podpořen kvalitní tvorbou, která se s přibývajícím roky prohlubuje a posiluje.

Architekt Luděk Rýzner je zase pevně evázán s rodným Humpolcem na Českomoravské vysočině. V několika etapách se mu podařilo realizovat moderní továrnu (Komorovice), rekonstruovat starou fabriku či navrhnout hotel. Jeho vlastní dům „plecháč“, který pojal jako manifest svého přístupu, pak patří k nejvíce publikovaným domům posledních deseti let. Přemysl Kokeš si jako místo pro své uplatnění našel východočeské město Lanškroun, s jehož samosprávou začal spolupracovat ještě jako student pražské Vysoké školy uměleckoprůmyslové. On sám přitom pochází z Ostravy: Lanškroun pro něj byl výzvou, kde mohl velmi rychle navrhnout a uskutečnit několik důležitých staveb. Stal se jeho městským architektem.

V Náchodě má svoji kancelář Alexandr Skalický, uznávaný architekt, urbanista i teoretik v jedné osobě, mimo jiných autor sportovní haly, jež zviditelnila Dolní Dobrouč.

Už v roce 2001 publikoval ve Stavbě úvahu nazvanou Mezi periferií a periferií, v níž je pro naše souvislosti cenný zvláště tento postřeh: „Avantgarda není extravagantní novost za každou cenu, ale samostatnost myšlení. Samostatnost myšlení je vázána na společenskou svobodu a svoboda sama není možností svobodně myslet, ale svobodně jednat. Existence společenské svobody ruší totalitou dříve záměrně vytvářenou diferenciaci na periferii a centrum. Pro skutečnou periferii je příznačná neschopnost samostatně myslet a nahlédnout pravdu společenské a kulturní reality.“

Jitka Ressová, Hana Maršíková, Zlín

1 Vnímáme to pozitivně, je tu větší klid, můžeme se lépe soustředit na práci. Zdá se nám, že je tu větší možnost se aktivně zapojit do veřejného života ve městě. Líbí se nám blízkost krajiny, přírody, sportovního využití a taky to, že můžeme chodit z domu do práce a do centra města pěšky.

Za nevýhodu považujeme, že tu není intelektuální kvas, který je spojený s většími městy, chybí tu větší koncentrace intelektuálů a dobré kavárny. Je pro nás důležité mít kolem sebe okruh lidí, se kterými si rozumíme, kteří naplňují naše sociální potřeby, ve střeře pracovní, přátelské i partnerské. Ačkoliv působíme v menším městě, zakázky míváme po celé republice, což přináší hodně dojíždění, a proto je pro nás důležité mít dobré zázemí a místo pro odpočinek. Což nám Zlín poskytuje.

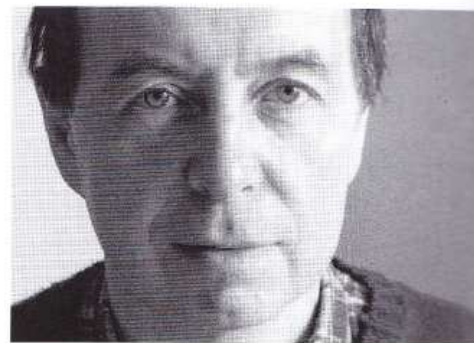
2 To se tak úplně říct nedá, neděláme věci jen v jednom regionu. Ale u každé stavby se inspirujeme místem stavby specifiky v okolí. Například u Sportenu, stavbě v Novém Městě na Moravě, základní tvarový koncept vnesla Helena – měkkost křivek korespondující s krajinou Vysočiny. Za nás to pak bylo použití tradičních materiálů prověřených v nepříznivých klimatických podmínkách na odvětrané fasádě, a to dřeva, plechu a vláknocementové střešní krytiny Česká šablona, které umějí stárnout. V interiéru jsme se snažili použít „místní“ materiály z výroby: odpadové dřevěné stědy lyží na obklad stěny ve sportovišti a skluznice na prodejní pult.

Luděk Rýzner, Humpolec

1 Poloha našeho ateliéru, podle mě, měla spíše výhody. Náš ateliér se takřka z principiálních důvodů nehlásí do státních zakázek a zakázek vypisovaných tradičními centry architektury, jelikož jsme dodneška „nepochopili“ jejich systém. V případě privátní klientely jsem se zatím nesetkal s tím, že by poloha ateliéru v Humpolci znamenala nějaký nedostatek. Musím ale poznamenat, že jsme v Praze 4 zřídili oficiální pobočku, která slouží jako místo setkávání a také jako mé zázemí v případě delších jednání. Nevýhodu snad spatřuji v tom, že občas, když je nutné sehnat nějakého nového spolupracovníka do týmu, tak je v tomto ohledu poloha mimo Prahu nebo Brno problém. Víím, že hodně ateliérů z výše jmenovaných center se z velké části opírá o podporu studentů, ale tohle není naše cesta.

2 Báľ bych se to takto pojmenovat. Podle mě se snažíme vždy něčím na místní zvyklosti navázat, a to buď tvarem, hmotou, nebo alespoň místními materiály. To však neplatí jako generální přístup pro veškerá místa, kam jsme pozvaní něco projektovat. Podle mě se vzhledem k rychlé době v jaké žijeme, stírají regionální rozdíly a architektura, alespoň ta moderní, je hodně podobná.

Alexandr Skalický, Náchod

1 Domnívám se, že pojem regionů a centra se za období posledních dvaceti let změnil. Do regionů se vrátilo velké množství mladých architektů, kteří jsou dobře informovaní o současné architektonické scéně. Současně se objevily nové komunikační technologie, které zčásti nahradily osobní setkávání lidí. Důsledkem těchto změn mi nyní rozdíl mezi centry a regiony nepřipadá tak velký, jako tomu bylo dříve. Domnívat se, že se dá v regionech tvořit architektura na úrovni architektonických center jako Praha a Brno, by byla před lety opravdu hodně směšná myšlenka. Dnes si myslím, že je to spíše jen otázka volby, kde se rozhodne architekt žít a pracovat, a zda i potom zůstane jeho odhodlání nepodlehnout všednosti. Samozřejmě i nadále zůstává v regionech omezený počet lidí, s kterými se dá pracovat na náročných projektech.

2 Myslím, že moje návrhy nemají žádné prvky vycházející z regionálního prostředí. Když jsem končil studia, měla na mne vliv funkcionalistická architektura z 30. let 20. století, která je v Náchodě zastoupená ve velkém množství, a to pracemi předních architektů své doby. V současnosti architekturu nevnímám z hlediska formy nebo funkce, ale uvažuji o ní více jako o komplexním výtvarném, prostorovém a stavebním systému. O architektuře a nových podnětech pro svou práci se snažím přemýšlet v širším kontextu, než je východočeský region. Zajímá mne například současná holandská a japonská architektura.